

Stopp Skatt Takk

Elsebeth Mercedis Gunnleygsdóttir
býráðsimur

Núverandi býráðsmeiriluti í Klaksvíkar býráð ætlar at hækka skattaprosentið frá 1. jan. 2015. Vit hava góðar tíðir nú við søguliga høgum skattainntøkum, men hóast tað, so ætlar núverandi býráðsmeiriluti at taka meir pening inn frá borgarunum í kommununi. Eg spyrji bara, hvussu hesi somu fólk ætla at stýra í ringum tíðum? Verða tað tá aftur Palliba og Marsanna, sum fara at merkja hetta harðast á sín kropp?

Tað skelkar meg reint út sagt almikið, at núverandi býráðsmeiriluti ætlar at hækka skattaprosentið í Klaksvíkar kommunu. Hetta hendir samstundis, sum kommunan hevur methøgar inntøkur. Býráðssamgongan

er ikki bangin fyri at taka pengar frá fólki, hetta er markleysur frekleiki.

Gaman í eru ætlanir um at byggja nýggjan skúla á Ziskatrø og tað taki eg fult undir við. Nýggi skúlin verður brúktur sum orsök til at hækka skattin. Mótsatt núverandi samgongu, so minnist eg, hvussu vit í seinastu samgongu brutu upp um armar, tá nýggjur Ósá-skúli skuldi gerast liðugur. Vit hildu fast við, at skúlin skuldi gerast liðugur, hóast tíðirnar vóru ringar figgjargliga. Hetta var ein raðfesting, sum vildi nakað. Tá høvdu vit nógv verri tíðir enn nú, men vit hækkaðu ikki skattaprosentið.

Tað kom als ikki uppá tal at hækka skattaprosentið, tað var slett ikki til diskussi-ón. Og tað gekk eisini.

Heimið við Vágna bleiv bygt, og tá kempaðu vit aftur sum úlvur á skóg fyri at skattaprosentið ikki skuldi hækast. Hinvegin so kravdi landstýrismaðurin í figgjarmálum Jóannes Eidesgaard úr Javnaðar-flokkinum, at kommunu-skattaprosentið skuldi hækka eitt prosent, um vit bygdu nýtt røktaraheim. Tað góðtóku vit ikki, og tað

eydnaðist okkum við bit og slit við samráðingum, at skattaprosentið skuldi hækkað hálv prosent.

Tað var sostatt eitt krav frá táverandi landsstýrismanni í figgjarmálum, at skattaprosentið skuldi hækka ½ prosent. Skatta-prosentið bleiv hækkað aftur so skjótt við høvdu møgu-leika til tess, og tað var skjótt.

Haldi tað er uppá hægstu tíð, at tey, sum rópa upp um at arbeiða fyri Palliba og Marsannu, eisini vísa hetta í verki. Tit eiga at vita, at tykkara skatta-hækkan einamest rakar tey miðal og lágløntu, tí kommunuskattaprosentið rakar øll eins. Við øðrum orðum, øll gjalda eins høgt skattaprosent í kommunu-skatti, líkamikið um ein tjenar 100.000 ella eina mió. Somuleiðis er botnfrádrátt-urin tann sami í kommunu-skattinum hjá tí, sum tjenar 100.000 og hjá tí, sum tjenar 1 mió.

Eitt er, tá kommunan verður tvungin, sum vit vóru, til at hækka skattaprosentið, ger tað, men í dag átti sitandi samgongu heldur roynt at fingið skattaprosentið nið-ur. Vit hava jú methøgar inn-tøkur.

Uttan fólkaflokkin var skattaprosentið ikki hækkað fyri 2014, og vit fara at gera alt, sum liggur í okkara makt til, at skattaprosentið ikki verður hækkað aftur. Heldur hinvegin, at tað verður lækkað, soleiðis at okkara skattaborgarar kunnu fáa tað lættari og fáa ágóðan av, at inntøkurnar hjá kommununi hava verið so góðar.

Okkara heilt grundleggjandi greiða áskoðan er, at borgarnir sjálvir skulu avgera hvussu teirra hart vunnu krónur verða brúktar. Tann, sum sjálvur hevur arbeitt fyri peningin, dugir best sjálvur at umsita hann.

Samgongan reklamerar við, at barnafamiljur skulu fáa tað lættari við at lækka gjaldið fyri ansingarpláss eitt sindur, men næstan áðrenn blekkið er tornað, hækka somu fólk skatta-prosentið. Hetta rakar somu barnafamiljur, sum fingubiligari ansingarpláss. Hetta er at geva við aðrari hondini fyri síðani at taka tað innaftur við hinari.

Nú hava vit so í hvussu er eina greiða ábending um, hvat vit kunnu vænta okkum, um hesir flokkar koma til valdi eftir komandi løgtingsval.

Tá tignin bleiv til lygn

Bogi Gaard Joensen
Sørvági

Í løtuni ríða vit í Føroyum á einum alduryggi av hákonjunkturi, sum sitandi samgonga ger sær dælt av og brúkar sum eitt tjúkt roykskýggj at leggja út yvir politisku vanstýringina. Men aftaná ein aldurygg kemur ein aldudalur, og tá fæst sjón fyri søgn um alt óskilið.

Okkara stýriform kalla vit fyri demokrati/fólkaræði. Tað hevur sín uppruna í tí antikka Grikkalandi, Hellas. Hóast ymisk lýti hevur hesin stýriformurin verið tann besti higartil, segði Churchill sáli.

Tað eru nógvar óskriv-aðar reglur í hesum stýriformi, millum annað at líka mikið hvønn flokk, tú hoyrir til, so skalt tú viðgerast við tign. Tað krevur so eisini, at tú umsitur lóg- og landaskil við tign. Og her er tað, at ketan dettur av. Henda seinasta tíðin hevur verið merkt av ódámligum politiskum svansi, har tað frá tingsins røðarapalli fýkur við ósannindum og reinum lygnum, soleiðis at tær mest grundleggjandi reglurnar fyri okkara fólkaræði verða traðkaðar undir fótum.

Eitt annað, ið hesin stýriformur kann føra til, er marionettir – dukkur í einum dukkuteatri. Til dømis var statsministerin í Danmark undir seinna heimsbardaga, Scavenius, ein marionett, tí alt valdið lá hjá týskinum. Í Føroyum hava vit ein løgmann, sum er ein marionett, tí alt valdið liggur hjá formanninum hjá stuðulsflokkinum, Fólkaflokkinum.

Eitt annað dømi um veikleikarnar í okkara

demokratii er Miðflokkurin. Við Bíbliuni í hondini standa teir og buka og lami-tera so nógv forboð sum gjørligt niður yvir fólkið. Eisini hava teir í umbúna við lóg at ognartaka allar eggjastokkarnar í Føroyum.

Og so er tað Jacob Vestergaard, sum hevur hevur útnevnt seg sjálvan sum einaráðandi høvdinga bæði í samgonguni og í sínum egna flokki. Um løgmaður umsat sína uppgávu sum ábyrgdari fyri sínum landsstýrisfólkum til lítar, so tók hann og sendi Jacob Vestergaard ekspress suður aftur til Akrar at renna eftir skræpugjólingum. Serstakliga nú, tá hann hevur handfarið sítt egna ábyrgdarøki Havstovuna og havrannsóknarskipið við slíkari vanvirðing.

Annars arbeiðir Jacob Vestergaard við eini 3-trins rakett. Tann fyrsta er skotin av, og við henni hevur hann útlutað og forert alt tilfeingið í havinum kring Føroyar til nakrar fáar oligarkar og útlendingar. Næsta trinið í rakettini er, at nú er landsstýrismaðurin farin upp á land at útveita alla landsjørðina til somu ánarar sum á sjónum. Triðja trinið í rakettini verður helst at tvingilsútskriva føroyingar til bústaðarskyldu, soleiðis sum hon var undir stavnsbandinum upp til 1788.

At enda fari eg at seta løgmanni ein einfaldan spurning:

Kaj Leo Holm Johanne-sen, løgmaður, fyri skjótt tveimum mánaðum síðani boðaði tú alment frá, at tú beinanvegin fór at taka øll fiskirættindini frá garnaskipinum Anitu. Hvat hendir í hesum málinum?

Tíggjunda bókin frá Eilifi Samuelsen

*Týsdagin gevur Forlagið HEMLIÐ út stórverkið hjá Platon: **Staturin**. Tað er tíggjunda bókin frá forlagnum við Eilifi Samuelsen, fyrrverandi løgtings- og landsstýrismanni.*

Í fjør og í fyrraárið um hesa tíðina komu tvey megnarverk eftir Aristoteles, næmingi Platons, ávikavist Etikkin og Politikkur, allar í týðing eftir Eilif Samuelsen.

Platon var næmingur hjá Sokratesi. Hann livdi frá 427-347 f.Kr. var grikskur heimspekingur og saman við næmingi sínum Aristotelesi legði hann grundirnar undir europiska heimspeki. Tá ið hann var føddur, hoyrði Platon upp í tað besta athenska aristokratiið. Faðirin, Ariston, segðist at vera ættaður frá tí seinasta konginum í Athen. Móðirin, Periktione, kundi – kanska við betri rætti – føra sína ættartalvu aftur til ein vin og skyldmann, Solon, lóggeva. Har

vóru tveir brøður, Adeimantos og Glaukon, báðir ætlandi eldri enn hann. Júst her í "Statinum" eru teir teir mest týðandi partarnir í samrøðuni.

Barna- og ungdómsár Platons hava uttantil verið merkt av teimum seinastu krígsárunum, tá ið Athen gjørdi sínar seinastu vónleysu royndir at koma ovast í bardaganum við Sparta, men tað førði sum kunnugt bara til vanlukkuna í 404. Alt hetta hevur bara óbeinleiðis sett sær spor í ritverkini hjá honum. So mikið meira hevur tað, at hann hitti Sokrates, og samveran við hann havt at týða; ávirkanin frá hesum manninum og – fyri at brúka eina nútíðar orðing: persón-

liga útstráling – bleiv altavgerandi fyri hansara liv og hugsan seinni. Og at júst hann, "tann besti og rættví-asti av øllum" skuldi gerast offur fyri einum justitsmorði – hvussu kundu Platon og hansara samsintu meta tað øðrvísi? – tað hevur verið, ikki bara ein andaligur skelkur, men gjørdist eisini tann geringin, sum hevur gjøgn-umsúrgeð alt liv Platons, hansara virki og ritverk.

Platon skrivaði ikki heim-spekiligar ritgerðir, men dialogar, tvíróður. Staturin er tann longsta og tann tvíróðan, sum hevur havt mest víðfevndu ávirkanina. Í verkinum skifta Sokrates og samrøðufelagar hansara orð um eina røð av heimspekilig-

um økjum, m.a. etikk, metafysikk, ástøðislæru og politiska heimspeki.

Staturin er bygdur upp sum ein sokratiskt tvíróða við tí í hyggju at finna fram til týðningin av hugtakinum rættvísi. Tvíróðan kannar tveir grundleggjandi spurningar. Tann fyrri spurningurin er "hvat er rættvísi". Sokrates viðger spurningin, bæði tá tað snýr seg um tað politiska samfelagið, og tá tað snýr seg um tað einstaka menniskjað ella sálina. Hetta ger hann fyri at taka hin spurningin í tvíróðuni upp til viðgerðar "er tann rættvísi maðurin eydnusamari enn tann órættvísi maðurin?" ella "hvat er sambandið ímillum rættvísi og eydnu-

semi?" Eftir at hava sett hesar báðar meginspurningarnar í kjakinum, verða heimspekiligu mál Platons í tvíróðuni etisk og politisk. Fyri at greina hesar báðar spurningarnar byggja Sokrates og samrøðufelagar hansara ein rættvísan polis, ein býarstat, upp í orðum, Teir gera hetta fyri at greiða frá,

hvat rættvísi er, og síðani halda teir fram at lýsa, at rættvísi í polis er líkt rættvísi í tí einstaka menniskjanum.

Tað er Forlagið HEMLIÐ, sum gevur bókina út. Forlagið gevur út klassikarar í heimsbókmentum og hevur higartil givið út 10 bókur.

Bókin er 448 bls. og kostar 348 kr.

